

Az élet Istené

Református tanítás életről, halálról, eutanáziáról, abortuszról, klónozásról

■ A XX. és XXI. század gondolkodó embere igen sok újszerű életkérdéssel szembesül, olyanokkal is, amelyekről egykor a civilizáció fejlettségi foka miatt nem is lehetett elmélkednie. A ma embere nemcsak az élet rejtelmeiről, hanem azon túl olyan kérdésekről is gondolkodni-dönteni kényszerül, mint az abortusz, eutanázia, szervátültetés, klónozás. Ezekkel a témákkal kapcsolatosan a Romániai Református Egyház is megfogalmazta válaszáit, álláspontját *Az élet Istené* című kis füzetben, ahol Zsinata határozott, bibliai alapokon nyugvó útmutatást kíván nyújtani református egyháztagjainak és rajtuk keresztül az egész világnak. Dr. Pásztori Kupán István teológiai tanár az előszóban hangsúlyozza, hogy ez a kiadvány „nem törvény. A Zsinat nem akarja elvenni, és nem is veheti el a döntés jogát és felelősségét senkitől. Ez a tanítás elsősorban útmutató, gyámolító eszköz kíván lenni egyházunk tagjai számára olyan helyzetben is, amikor emberi szemszögből nézve úgy tűnik: jó döntés nincs.” Úgy gondolom, mindnyájunknak szüksége van ilyen útmutatásra, gyámolításra. A Zsinat állásfoglalása hat fejezetre oszlik: 1. Az életről szóló bibliai tanítás; 2. A művi terhességmegszakítás (abortusz); 3. A „kegyes” halál (eutanázia); 4. A szervátültetés (transzplantáció); 5. A klónozás; 6. Házasság, család, nemiség. Előző számunkban az életről szóló tanítást ismertettük, most az abortusszal foglalkozunk.

A művi terhességmegszakítás (abortusz)

A bibliai és egyházi tanítás szerint a nemi életet csak a házasságkötés után kezdhethetjük el, és a házasságon belüli abortuszról kellene itt beszélnünk. De a nagybetűs Élet ennél többet mond nekünk. Sok ilyen beavatkozás egyedülálló nőknél történik. Nem tehetünk úgy, mintha nem létezne.

■ A terhességmegszakítás azt jelenti, hogy az anyaméhben megtermékenyül a petesejt, elindul benne az élet csírája, rendszeres körülmények között kb. 9 hónapig (39 hétig, vagyis 273 napig) növekszik a magzat az anyaméhben, majd világra jön az újszülött. Az anyaméhben elindult életet az első két hónapban, az első nyolc hétben embriónak nevezik, majd magzatnak. A természetes, elvárható folytatás az lenne, hogy az édesanya megszülje gyermekét úgy, hogy ott van mellette a férje, az újszülött édesapja, aki gondoskodik a legyengült feleségéről, szeretettel veszi körül, és mindent megtesz azért, hogy az édesanya biztonságban érezze magát, mielőbb megerősödjék, és együtt nevelik fel „boldog” családi környezetben a gyermeküket, gyermekeiket.

Ez a természetes, elvárható folytatás azonban csupán az esetek felében következik be, s úgy gondolom, a „boldog” jelző ezeknek az eseteknek a nagy részében is elmarad, az esetek másik felében megszakítják a terhességet, azaz bizonyos beavatkozások (régében „hozzáértő” öregasszonyok, az ötvenes évektől orvosok) által eltávolítják az embriót vagy sok esetben a magzatot az anyaméhből.

Országoként változó ez az arány, ahol államilag tilos az abortusz, ott kisebb, de vannak országok, ahol sokkal nagyobb az abortuszok száma, mint az élve születéseké. Világszinten évente 30–50 millió terhességmegszakítást hajtanak végre. Azaz 30–50 millió olyan nemi kapcsolat történik, amelynek következtében, amint nagyon valószínűsíthető volt már előre is, megtermékenyül a petesejt, elindul egy új élet, a nő és a férfi azonban utólag döbben rá, hogy nem is akar gyermeket. Ez első hallásra érthetetlen, felfoghatatlan, hogy ilyen nagy számban ilyen „balesetek” történjenek, úgy tűnik, inkább valamilyen általános felelőtlenségről, tájékozatlanságról

van szó, amelyet feltétlenül orvosolni kell.

A férfi felelőssége

Az abortusszal kapcsolatos vélemények – akár azok, amelyek a nők jogairól szólnak (azt tehetnek a testükkel, amit akarnak), akár azok, amelyek a magzatot élőlénynek nevezik, és mivel kiszolgáltatott helyzetben van, a magzat jogait képviselik – leginkább az anyáról és az anyához szólnak. Szeretném itt nagyon nyomatékosan megszólítani férfitestvéreimet. Nem a nő az elsődleges felelősség, hanem a férfi! A férfi az „erősebbik” nem. A férfi feladata a gondoskodás. Férfi nélkül nincs megtermékenyítés (a mesterséges megtermékenyítésnek nem lesz abortusz a folytatása). A terhességmegszakítások nagy része azért történik, mert mikor kiderül, hogy jön a baba, a férfi eltűnik, vagy az addig erős titán ellágyult, tehetetlen, gyáva nyuszivá változik.

Társadalmi háttér

Az államok különbözőképpen viszonyulnak a terhességmegszakításhoz: egyesek teljeséggel tiltják (pl. Málta), mások bizonyos feltételekhez kötik, a legtöbb esetben azok az országok, amelyek engedélyezik az abortuszt, a terhességnek bizonyos koráig tekintik elvégezhetőnek. Feltételként rögzíthetik egyes törvények például, ha a megtermékenyítés után derül ki, hogy a terhesség veszélyezteteti az édesanya életét, vagy ha az újszülött nagy valószínűséggel fogyatékos lesz, az anya családi és szociális okokra hivatkozva kéri a beavatkozást. Romániai adat nem elérhető, ám sokatmondó, hogy Magyarországon az esetek 97%-ában válságállapotra hivatkoznak a terhességmegszakítást kérők, csupán az esetek 3%-ában történik az abortusz amiatt, mert bár

a szülők szeretnék a gyermeket, nem lehet megtartani.

Mi történhetett?

A szerelmespár nem tudta, hogy ebből baba lehet? Előfordulhat. Főleg fiataloknál, kiskorúaknál. Finnországban élő barátom mondta, hogy olyan felvilágosító könyv, amelyet mi itthon szemérmesen nyitunk ki, náluk iskolai tankönyv. A keresztyén családban szeretetben történő felvilágosítás, a tanárok megfelelő tanításával karöltve nem a kiskorúak tömeges nemi életét eredményezné, hanem megfontoltabbá tenné őket, elriasztaná a meggondolatlan lépéstől, illetve felkészítené arra, hogy ha mégis megteszik azt a lépést, akkor annak milyen következményei lehetnek. Ha kiskorú lány kerül terhességmegszakításra, e mögött legtöbb esetben a tájékozatlanság állt. A férfi ígért fűt-fát, aztán eltűnt. Elképzelték, hogy a legtöbb esetben ez történik. Fontos lenne minden alkalmat megragadni, a férfiakat felkészíteni férfiúi felelősségükre. Idejében, amíg lehet. Ne a tévé vagy mozifilmek adják hozzá a mintát, hanem a Biblia. Jó lenne a lányokat kissé szemérmesebbnek nevelni, a fiúkat megtanítani a felelősségvisszafordításra. Ebben a feladatban legkevésbé sem fog segíteni a tévé vagy a bulvársajtó, viszont segíteni szeretne az egyház, a református gyülekezet. Éljük ezzel a lehetőséggel még mielőtt késő lenne.

Éltre szóló trauma mindenkinnek, akinek köze van a terhességmegszakításhoz: édesanyának, az ún. apának, orvosnak, családnak, rokonságnak. Valószínűleg legtöbben nem is tudják, milyen testi és lelki hatásai, következményei lehetnek az ilyen beavatkozásnak. A terhességmegszakítás nemcsak megszüntet valamit, hanem amint a legtöbb esetben lenni szokott, meg is kezd valamit, sajnos kellemetlen dolgokat, talán meddőséget, testi betegségét, lelki traumát, lelkiismeret-furdalást, amit egész életben hordozni kell. Amit már nem lehet „megszakítani”, visszafordítani.

Tanítsuk meg gyermekeinket az élet tiszteletét. Tiszteljük az életet már magzati állapotától,

indulása pillanatától kezdve, tiszteljük az édesanyákat és az anyaságot, a családot mint intézményt, amely a legmegfelelőbb környezet a gyermek(ek) felneveléséhez. Az lenne a legfontosabb, ha gyermekeinket úgy nevelnénk, hogy tisztában legyenek tetteik következményével, és amikor már családot alapítottak, érezzék döntéseikben a felelősséget, legyenek megfontoltak és óvatosak. Ehhez elsősorban nekünk, szülőknek kell példát mutatnunk. A zsinati tanítás megfogalmazza: „Az életről szóló bibliai tanítás arra kötelez minket, hogy az életet – már indulása pillanatától kezdve – féltő tisztelettel óvjuk. Tiszteljük az édesanyákat és az anyaságot, neveljük a fiatalokat a szülői hivatásra.”

Az édesanya szemszögéből

Ha gondviselő férj áll az édesanya mellett, akinek hűséges segítőtársa lehet, azaz keresztyén családban él, nagyon kicsi a valószínűsége, hogy a döntés terhességmegszakítás legyen. Leginkább akkor születik ilyen döntés, ha az anya egyedül marad a gondjával. Az is lehet, hogy ott van mellette egy férfi, de nem számíthat rá. Mi vezetheti az anyát a terhességmegszakításra? 1. Nincs férjnel, félhet a szüleitől, nehogy megtudják. Nehéz kimondani, de a szülőknek gyermekük mellett kell állniuk, szeretettel, még ilyen helyzetben is. 2. Karriert szeretne építeni, de egy gyerek ebben akadályozná. 3. Van már gyerek, talán nem is egy, nem hiányzik még egy, már a meglévőkről sem tudnak gondoskodni.

Egyházunk tanítása, hogy a szaporodásra és sokasodásra kapott parancsot megelőzi Isten áldása (1Móz 1,28). Ennek értelmében a felelőtlen terhességmegszakítás egyben áldásmegszakítás is. A jövődó édesanyáknak üzeni: jusson eszükbe Isten áldása. Lehet, hogy első pillanatra ijesztő a nem kívánt terhesség, de később egy életen át megtapasztalja, hogy Istentől kapott ajándék. Ha odáig jutott a pár, hogy megfogant az élet az anyaméhben, akkor vállalni kell a következ-

ményeket. Mindennek következménye és ára van. Nagymamám idejében ez nem okozott gondot. Ő 14 évesen konfirmált, következő évben férjhez ment, s még nem töltötte be a 16. életévét, amikor megszülette első fiát, majd még három fiúnak adott életet. 76 évet élt, együtt nagyapámmal, mindegyik fia házasságot kötött, és a maga környezetében tiszteletre méltó életet élt. Manapság azonban sokan élni szeretnének a házasság nyújtotta örömmel, de nem akarják feladni függetlenségüket és azokat az álmaikat, vágyaikat, amelyeket esetleg nem tenne lehetővé a családi élet.

Kivételes helyzetek

A Református Egyház ugyanakkor a világi törvényekkel egybehangzóan elfogadja, hogy a személység védelmének joga és más emberi jogok csak az élve született utódokra vonatkoznak. Őt kivételes esetben, orvosi véleményezés alapján a Református Egyház indokoltan tartja a terhesség művi megszakítását: 1. a terhesség fenntartásával az édesanya élete veszélyben van; 2. a terhesség fenntartásától az édesanya szellemi-lelki összeomlása várható; 3. a születendő gyermek nagy valószínűséggel fogyatékos lesz; 4. a terhesség nemi erőszak következménye, kivéve, ha az édesanya vállalja a gyermekét; 5. a leendő édesanya kiskorú.

Ezekben az esetekben az egyház kötelessége lelkigondozóként az édesanya mellé állni, befogadó közösségként az érintettek mellé állni. Az érintetteknek meg kell tudniuk, hogy az egyházban számíthatnak közösségi támogatásra, lelki vigasztalásra és szakszerű tanácsadásra.

Húsvét ünnepén halljuk meg az örömhírt: Jézus Krisztus feltámadása azt jelenti, hogy Isten elfogadta a Megváltó nagypénteki váltságshalálát, érte megbocsátja bűneinket. Kérjük imádságban, és fogadjuk el Istennek ezt a bocsánatát. Az Úr pedig azt mondja, amit sokaknak mond a Bibliában: „Megbocsátattak a te bűneid, eredj el, és többé ne vétkezz”.

Ágoston-Palkó Attila
szászfenesi lelképítész

